

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Elfizetési feltételek:

helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt. 50 kr. Egy hónapra 1 frt.

Hirdetési díj:

öt hasábon pótisor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdetéseknek külön díjat kell fizetni. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitászó költségek minden sora 20 kr. A hirdetéseknek valaminek a nyitászó költségek egyedül a kiadói iródban vétetnek fel.

Kossuth iratai.

Debreczen, máj. 4. Hathatósabb érveket ama politika mellett, mely az Ausztriával való békés egyetértést tüzte ki zászlójára, senki sem hozhatja föl, mint a milyenneket szolgáltat maga Kossuth.

A ki figyelemmel elolvassa a nagybecsű könyvet — és óhajtik, hogy minden magyar ember elolvassa, — az előtt tisztán áll, hogy a magyar nemzetnek külföldön nem volt egy őszinte barátja sem azok közt, kik hitgették. Villafranca után eldobta III. Napoleon a magyar emigrációt mint a kifacsart citromot.

Hazája felszabadítására, mondja Kossuth, az ördögnek is kész szövetekezni. Az ördög saját képében nem áll ugyan elő, hanem megjelennek a színtéren a szerbek és oláhok. Cuza herceg összeesküszik a magyar emigránsokkal Ausztria ellen, a szerb fejedelem fia, a későbbi fejedelem, Obrenovics Mihály meglátogatja titkon Londonban Kossuthot.

Hogy ily csapatok szuronyainak védelme alatt mi várhat a magyar államra, azt könnyen elképzelhetni. Az udvarias Cuza herceg s a furtangos vén paraszt Obrenovics csak a gesztenyét akarják kikapartatni a magyar emigrációval a tüzes hamuból. Dakomania s egy nagy délszláv birodalom motoznak az oláh és szerb szövetséges társak fejében.

Elkészült a dunai konföderáció terve. Megszületik a közös parlament eszméje, hol szlávok és oláhok majornak bennünket. Kossuthot rá veszik, hogy adja oda nevéét hozzá. S ugyanakkor Bratiano nyíltan megmondja Cavournak, hogy Erdélyt semmi szín alatt sem engedik át Magyarországnak; ha a Kárpátokon túli románok egyestlenül akarnak a Moldva-Oláhorzágban lakókkal, ők támogatni fogják.

Mi reménye lehet a magyar nemzetnek, mi bizalma az ily szövetségekben? A derék Ludvig, kit Kossuth diplomatai ügynöke gyanánt küldött Belgrádba, megundorodik a nyomorult viszonyoktól, melyeket ott talál, látja az álnokságot s figyelmezteti Kossuthot is, hogy myszifikáció áldozatai lettek. Ezen az alapon sohasem lehetett volna kivívni Magyarországot függetlenségre. Tegyük föl, hogy sikerült volna az osztrák birodalmat szétrombolni, csak nyomorult tengődés várt volna rá.

Derby nyilatkozata az angol szabadelvűek politikájáról.

Francis Broemelnek „Wiener Allg. Zeitung“ londoni levelezőjének a hó elején beszélgetése volt Derby gróffal, az egykori tory miniszterrel, ki a választások előtt a liberális párthoz nyíltan áttért, a mi a választások sikere nézve Lancashireben, a legfontosabb angol megyében, rendkívül befolyással volt.

„Csakis a magam nézetét mondhatom, mert nem vagyok a kormány politikájába beavatva; de bizonyos, hogy valamennyi elfogadott szerződés meg fog tartani. Az osztrák ügy Boszniában törvényes alapon áll; a mig délnél előbbre nem hatol, nincs Angliának oka beavatkozni. Óhajtom, hogy a legjobb viszonyban éljünk Ausztriával. Anglia kevéssé van a Balkán-áramok iránt érdekelve, ezeket Ausztria és Oroszország gondol. Anglia főképp Konstantinápolyért érdeklődik.

Ugy nyilatkozott tovább, hogy becsüli Bismarckot mint államférfit, de nem engedhetne neki befolyást az angol politikára. Törökország megmenthetetlen; minél hamarabb ér véget annak joga. Cyprus szigetének már most meg kell maradnia Anglia védnöksége alatt; ha Törökország nem teljesíti Kis-Áziában a szerződést, akkor Anglia Törökországot saját sorsának engedi át.

Külföld.

Az olasz kormányválság. A miniszteriumnak a képviselőházban április 29-én végben tartott szavazás következtében beadott lemondását nem fogadta el a király. Továbbá két rendeletet közöl a hivatalos lap, a melyek értelmében feloszlatják a parlamentet és május 16-23. időszakra tűzik ki a választásokat.

Törökország reform-programja. Said pasha, Mahmud Nedim, Kheireddin és Soubhi pasha, reform-programot terjesztettek a szultán elé.

A montenegrói kormány új körjegyét intézett a nagyhatalmakhoz, a melyben elmondja, hogy a skutari vilajetben az oszmán tisztviselők segítségével formális háborút szerveznek Montenegro ellen; hogy török katonák, levették egyenlüljüket, az albanok sorában győztesek; hogy a Bejanán a szerződés által megállapított szabad forgalom és a só szállítása akadályoztatik és hogy a valiz tartó Skutariából. A montenegrói csapatok védelmi állást foglalnak el most is az albanokkal szemben, a kik naponként szaporodnak és minden szükségesekkel el vannak látva.

Színház.

Zöldiné bucsuja. Tegnap este tartotta a színházban Zöldiné bucsuját. Színe került Kotzebue „Két kandidatus“ című kis vendégszámát. A színház egészen megtelt szép s igen válogatott közönséggel, mely nehezen várta az agy művésznő kilépését. Végre a hatodik jelenésben megjelent Zöldiné. Még ilyen jelenet nem folyt csupa Isten kegyelméből (mint ő szokta mondani) tartotta, még az sem tudott róla semmit se mondani.

Nemelyek azt beszéltek, hogy valami nagy urnak a gyermeke lett volna, a ki mikor észrevette, hogy beond gyereke van, hát elvesztette magát. Azt is mondogatták, hogy az biz Koprádinának magának egy bakéztől gyermeke volna és egyszer a collegium építése alkalmával ázott meszes gödrök egyikébe hűtött bele s azóta lett észlelve. Pedig hát mindebből semmi sem igaz és legzavarihatóbb e tekintetben Koprádiné tözsomszédjának a Veszodiné asszonynak az állítása, hogy nevezetesen ez a gyerek egy egyszerű forma lehetett, mikor egy hajdu kisérteben ide hozták Koprádinához, a ki is a város megbízásából felnevelte az árva, a kit valamelyik utcsón szedtek fel. Könyvű volt felnevelni, ő is szívesen elvállalta volna, mert 4 esztendő óta Koprádiné asszonynak nem igen volt arca semmi gondja. Még csak egy darabka kenyér se kellett volna. A jó emberek adták neki enni, inni; néha néha egy kis rongyot, mi mást is csak lőttek rá, így aztán ingyen huzta a városot Koprádiné a tartásáért. Mindössze is csak éjjeli szállást adott Gyurkának, a mit pedig könnyen megtehetett, mert a szénás színen szénából vetett neki ágat.

Az emberek néha beszéltek róla, de származását nem tudták kisínti. Még Koprádiné asszony a ki Gyurkát meg a dicőség is megmaradt. Dicsekedett vele uton utelen, hogy ő így, hogy ő úgy, hogy hát ő rajta mennyi a gond, mennyi a teher. Eltartás, magához vette, azt az árva, kiguyait, kis ostoba gyereket.

Gyurka Pista azonban keveset törődött akár a Koprádiné dicőségével, vagy a méltatlannal huzott tartás pénzzel, akár az emberek beszédével, ő járt a maga dolga után.

Mindennap előt kezdte. Mikor egyszer másszor befelárad a sok lötás-futásba, olyankor valamelyik utcsaragnak heheveredik. Farkas szemet néz a nappal, majd önfelédten játszik a kavicsokkal. Ha oda lők neki valaki egy krajczárt, vagy egy darab kenyeret, a ki krajczárt nem kíván ezer annyit, a kenyeret nem hagyja jobb időkre, hanem elbánni vele azonnal. Nem sokat törődik ő azzal, föltétel, nem föltétel, vagy hogy van-e étvágya, nincs-e? Tudja is ő azt, hogy az emberek háromszor vagy négyszer szoktak enni napjába. Ő akkor eszik, mikor adnak neki. Néha megcsik, hogy reggeltől estig mindig majszol.

Legtöbb idejé, mégis a toronyban tölti el. A vén harangozó szereti mint a fiát és ez fűt szerettel tudja viszonzni azt. Hány sor megtörténik, hogy a már törődött testű vén harangozó helyett ő végzi el a harangozást. Ehez a mesterséghez nagyon jól ért, figyelemmel kíséri a toronyóra ütéseit, tud tizenkettőtől olvasni s ha az ideje jön, szó nélkül fog vallani az osztrák fővárosban. A magyar zene és a magyar tánc compromittálva lesz, ha oly módon mutatják be, mint tetétk a próba-előadásnál. Az első előadás Bécsben e hó 6-án lesz. A „Falu rosszát“ adják.

Deák Ferencz szoba. A nemzeti muzeumban a Deák Ferencz szobát közelebről rendezés alá veszik s mintegy két hét múlva a közönségnek megnyitják. E szobába fog elhelyeztetni Than Mór ama képe is, mely a királyt Deák ravatalánál ábrázolja, s melyet a művész e célra a muzeumnak ajándékozott. A népszínház legközelebbi udonsága. Almási Tihamér műve: A Borzák Marcsaja lesz. A népszínmű pénteken kerül színpadra.

Delibes magyar balladja. A „Sylvia“ és „Coppelia“ genaius szerzője, Delibes Leo, mint az „Ellenőr“ értesül, Vörösmarty bájos színművét a „Csongor és Tündé“-t balletszövegül használja föl s legközelebb megkezdí a zene irását. Delibes, mint egy magánlelvében írja, tőrekedni fog a zenét lehetőleg magyar zamatban megírni.

Soltész Gyula költeményei. Soltész Gyula 4-5 ivnyi terjedelmű füzetben kiadja költeményeit. Ajánlásul felhívásának fel emítí, hogy azok egyrésze a „Budapest“-ben jelent meg. — Egy-egy példány ára 50 kr. dískötésben 90 kr. Mint helybeli természet ajánljuk olvasónknak.

Sport.

Tavaszi lövésnyek. (A budapesti lövésnyek.) Az ügétő verseny, melyet a lövésnyező részvénytársulat vasárnap délelőtti városligetben rendezett, nagyobb érdeklődést keltett, mint a tavalyi hasonló verseny. A fizető közönség száma több száza ment, a városliget utját ezen kívül nagy számú nézők lepték el s a sugáraton a sok robbogó fogat igen érdekes képet nyújtott.

A közönség sorában jelen voltak sportmunkák s több helyen. Ott voltak herceg Thurn Taxis, báró Edelsheim-Gyulai, gróf Nádasdy Ferencz, gróf Batthyány Elemér, br. Üchritz stb.

A fiáker versenyé nagy juxra adott alkalmat. A versenyek déli 12 órakor kezdődtek s eltartott 3 óráig. A verseny sorrendjét a kettős fogatú verseny nyitotta meg: Az államdíjat, egy bábolnai kanczát, 150 arany értékben Dörny Lajos 4 és 5 éves hercegy nyerték el. Az 50 aranos 2-ik díjat, Fáy Béla és gróf Telek y Géza szürke 5 éves és sárga 6 éves kanczája nyerték.

A 200 frtos tiszteletdíjat Fáy y József két sárga kanczája. 8 évesek nyerték el a husz aranos 2-ik díjat, gróf Dessewffy Alajos 8 és 5 éves per hercegyt.

Az igen érdekes egyesfogatú versenyenél az 50 aranos első díjat gr. Eszterházy y Móríz per jova. 20 aranos 2-ik díjat Schosberger Nándor kanczája.

A fiáker versenyénél a báró Podmaniczky Géza által adott 200 frtos 1-ső díjat 17-ik sánu Wampittsch Ferencz fiákeres két per jova nyerte, az 50 frtos díjat Breitner József két per jova, a 20 frtos 3-ik díjat Mandelbaum Lipót lovai és a 10 frtos 4-ik díjat Scharntner Béla lovai nyerték el.

(A pozsonyi lövésnyek) Lövésny. I. nap. Totalisateur díjban (1000 forint 2000 méter) hg Trauttmansdorff Wedding Pealje lett az első.

Az Oroszári díjat (1000 frt, 2400 méter) a General Hope Elemege nyerte meg. A 200 arany államdíjért gróf Henckel Renata-ja lett az első.

Az asszonydíjak díjat (tiszt. díj. 500 frt értékben és 100 arany késpénz, akadályverseny ulrovaroknak, 4000 méter) gr. Esterházy Miklós Seugul-ja nyerte meg.

A császárdíj 300 arany akád, verseny (4800 méter) 4 versenyző között gr. Eszterházy Mihály Lumpáci Vagabundusa lett az első.

kül fogja meg a nagy harang kötelét és elhurzza a déli vagy esteli harangszót. Hogy ne szeretné az öreg ezt az elhagyott fut, mikor esz annyi ragaszkodással viselkedik hozzá, bizonyosan nem azért az egy két almért, a mit tőle egyszer másszor kap. Egyszer megtörtént, hogy az öreg betages állapotában Gyurka gondozta. Ott őrlte betegyát órák hosszáig és olyan boldog volt, hogy akkor minden beleszólás nélkül ő huzhatta a 12 órá.

Mikor az öreg harangozó végig hever szalmaágyán és elvettél füstöl kis kurta száru pipájából, előtte meg a földön kuporgva tátozt szájál Gyurka Pista ill és szó nélkül, komoly arccsal haligatja a tündér meséket, akkor az ember azt hihetné, hogy ez a szerencsétlen teremtés nem is egészen bolond.

A beszett arca, gyermekszerű öreg meg olyan elvezettel tudja elmondani százszor meg százszor azt az egyszerű mesét, hogy milyen boldog volt ő mikor még az „anyjuk“-kal együtt éltek a torony kis szobájában.

Gyurka Pistanak jó szíve is van, néha még is tudja siratni az öreg sorsát. Csak hogy az ő fájdalma olyan pillanatyai, nem tart tovább mint a mennyi út alatt a könyek lepergek, napbarnított kuszalt vonásu arczán.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

A HÜLYE. *)

Rajz. — Írta: Karczag Vilmos. A bal lába néhány centiméterrel kurtább mint a jobb. Sántít. Kezében egy ostaral csapok jobbra balra s mellé dudai valami ismeretlen melódiát. Tévelygő homályos szemei olyan semmitmondólag keresnek valamit, a mit Gyurka Pista még sohasem tudott megtalálni. Így hívták szegényt. Még nem lehetett több 8 vagy 10 évesnél. Sokan azt beszélték, hogy már 13 is meg volna, de hát az ilyen hülye apátlan, anyálan kőszá árva gyereknél ki keresi azt, hogy egy vagy két esztendővel hamarabb született-e vagy később. Kora reggeltől elkezdve, késő estig mindig az utcakönc esatángol. Megnézegeti a cifra kirakatoakat, egyet nevet és odább áll. Oda settenkedik a kofa háta megé és ha szerét teheti, ellop egy almát vagy diót, aztán nevetve kifurgazza a kofát s csapok az ostarával a levegőbe. A kofa nem szól egy szót sem. Ös-

*) Felolvasatott a Steiner Sándor matinején f. hó 2-án

